

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2001:25 av Helena Ekekihl m fl (mp) om informationskampanjer om rökförbud på perronger och i väntkurer inom Storstockholms Lokaltrafik

Föredragande landstingsråd: Elwe Nilsson

Ärendet

Motionärerna föreslår att återkommande information införs om rökförbud på perronger och i väntkurer inom Storstockholms Lokaltrafik.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Motionärerna föreslår att landstingsfullmäktige ska besluta om att uppmana SL att verka för att rökförbudet efterlevs. Detta genom återkommande informationskampanjer riktade till allmänheten, vilka ska peka på rökningens verkningar och hur resenärer och andra påverkas av passiv rökning.

Landstinget och SL har en högt ställd målsättning för kollektivtrafiken i Stockholms län. Dels i fråga om att erbjuda resenärerna en punktlig och effektiv trafik, men även i fråga om att erbjuda en attraktiv trafik som upplevs som ren och trygg. I det sistnämnda arbetet är givetvis den av resenärerna upplevda trafikmiljön av stor vikt.

För att nå en attraktiv miljö för resenärerna krävs ett regelbundet informationsarbete om de regler som gäller i kollektivtrafiken. Detta sker också i dag genom fortlöpande information via skyltar, dekal, affischer, foldrar, högtalarutrop m m. Att gällande regler efterlevs bevakas av trafikpersonalen,

bl a tågvärdarna, som också har möjlighet att ingripa om t ex rökning sker på fel plats.

SL har nyligen genomfört en kampanj som handlade om att visa hänsyn till allergikers problem. Att respektera rökförbudet var här en del av kampanjen, som genomfördes tillsammans med Astma- och Allergiförbundet samt Karolinska sjukhuset.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 9 januari 2002.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 22 januari 2002.

Mp-ersättaren antecknade följande särskilda uttalande

”Miljöpartiet avser att i landstingsfullmäktige yrka bifall till motionen.

Det för några år sen införda rökförbudet i stora delar av trafiksystemet är en framgång. Förbudet kan bl a motiveras med att passiv rökning har visat sig farligare än man tidigare trott. Det bör också ses som en rättighet att slippa utsättas för tobaksrök.

Dock respekteras förbudet inte av alla. En anledning till detta är att informationen inte är tillräckligt effektiv. Informationsskyltarna på stationerna är ofta placerade på mindre framträdande platser. Information om rökförbudet borde finnas i samtliga busskurer.

Erfarenheten visar att ett förbud efterlevs bättre om det finns ett tydligt motiv för förbudet. Därför bör SL komplettera förbudsinformationerna med uppgifter om rökningens skadlighet och om rätten för resenärerna att vistas i rökfria miljöer. Detta är också i landstingets intresse eftersom rökningens skadeverkningar leder till höga sjukvårdskostnader.

Eftersom också kommunerna har ett övergripande ansvar för invånarnas hälsa är det önskvärt att också länets kommuner informerar om rökning, något som bl a kan ske i busskurerna. SL:s regionstyrelser bör ta upp detta i sina träffar med företrädare för kommunerna.”

Ärendet och dess beredning

Helena Ekekihl m fl (mp) har i en motion (bilaga), väckt den 15 maj 2001, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppmåna Storstockholms lokaltrafik att verka för att rökförbud efterlevs genom att återkommande informera allmänheten om rökningens verkningar och hur medresenärer och andra påverkas av passiv rökning samt verka för att detta efterlevs, t ex via affischer, skyltar och tågvärdar.

Yttrande har inhämtats från Storstockholms Lokaltrafik.

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse har den 1 – 2 oktober 2001 anfört att i uppdraget att erbjuda en attraktiv miljö under resan med SL, ingår att informera om de regler som gäller för resenärerna. För detta använder vi skyltar, dekaler, affischer, foldrar, högtalarutrop med flera informationskanaler. Informationen ges dels fortlöpandevis, dels i kampanjform.

Storstockholms Lokaltrafik ser för närvarande över den fasta skyltningen på stationer och i fordon med syftet att göra de aktuella budskapen synliga och uppmärksammade.

En nyligen genomförd kampanj handlade om att visa hänsyn till allergikers problem. Att respektera rökförbudet var här en del av kampanjen, som genomfördes tillsammans med Astma- och Allergiförbundet och Karolinska sjukhuset. Kampanjen kommer att följas upp.

Efterlevnaden av gällande regler bevakas av trafikpersonalen, bland annat tågvärdarna i tunnelbane- respektive pendeltågstrafiken. Dem som har möjlighet att ingripa mot rökare på fel plats.

Storstockholms Lokaltrafiks uppdrag är att erbjuda en attraktiv kollektivtrafik, som alltfler väljer att åka med. Att informera om rökningens skadeverkningar ingår inte i uppdraget. Däremot samarbetar vi gärna med de landstingsverksamheter som har folkhälsan som sitt arbetsfält. Att hyra reklamutrymmen i SL-trafiken för hälsoinformation är också ett kostnads-effektivt sätt att exponera sitt budskap för stora grupper människor.

Bilaga

Motionen

I Socialstyrelsens Folkhälsorapport 2001 redovisas från en befolkningsenkät om hälsa och levnadsvanor att allt färre vuxna röker. Andelen dagligrökare var bland kvinnor i åldern 16-84 år 19% 1999 jämfört med 29% 1980. Bland männen i samma ålder var 18% dagligrökare 1999 jämfört med 36% 1980.

Vetenskapliga studier har bekräftat att passiv rökning, dvs ofrivillig exponering för miljöer med tobaksrök, bidrar till allergier och lungcancer. Särskilt känsliga är astmatiker, allergiker och barn. Vissa forskare har uppskattat att kanske var tredje fall av lungcancer hos icke-rökare orsakas av passiv rökning. Miljöpartiet de Gröna anser att det är orimligt att den rökan- de minoriteten i vissa offentliga miljöer sätter normerna för vilken luft de övriga ska få andas in.

Tobakslagen har skärpts successivt de senaste åren. Rökning i offentliga miljöer är enligt denna lag förbjuden. Nationella Folkhälsokommittén skriver i sitt slutbetänkande att "Det finns ingen anledning att - med den kunskap som nu finns om den passiva rökningens skadlighet - acceptera att rök finns i miljöer dit allmänheten äger tillträde". I slutbetänkandets Mål 12 (Minskat tobaksbruk) står bl.a. att "Ingen skall utan eget val utsättas för rök i sin omgivning".

SL har sedan ett antal år en tobakspolicy som förbjuder rökning inomhus på perronger, i biljetthallar etc. I bussarnas väntkurer sitter ofta skyltar med "Rökning förbjuden", men många rökare verkar betrakta dessa främst som rekommendationer. Man får förlita sig på medresenärernas omdöme och hänsynfullhet, vilket inte alltid är någon självklarhet. Detta skapar en hel del olägenheter för många medpassagerare i form av allmänt obehag av att inte få andas in frisk luft samt direkta sjukdomssymtom t ex hos astmatiker.

Landstinget har ansvar för att erbjuda trafikanterna en trivsam och väl- fungerande kollektivtrafik men har även ansvar för att förebygga sjukdom och att verka för hälsofrämjande miljöer. Tågvärdar och andra trivsel- skapande åtgärder kan öka möjligheterna till att förhindra rökandet. Ingen ska tvingas andas in ohälsosam luft mot sin vilja eller tvingas ut i regnet, bort från den bänk de behöver sitta på eller bort från den plats de valt i rusningsträngseln på en perrong. Om landstinget tar detta ansvar så skulle det även kunna medföra positiva effekter i form av sundare miljöer för de många rökare som just har slutat röka eller som överväger att sluta röka, och indirekt även för deras familjer och arbetskamrater.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att uppmana SL att verka för att rökförbudet efterlevs genom att återkommande informera allmänheten om rökningens verkningar och hur medresenärer och andra påverkas av passiv rökning samt verka för att detta efterlevs, t ex via affischer, skyltar och tågvärddar

Stockholm tisdagen den 15 maj 2001

Helena Ekekihl

Åke Askensten

Sunhild Dietrich-Larsson

Lars Rydlander

Lena-Maj Hellman

AndingChristina Sundberg

Roland von Malmberg